

ČASOPIS MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

MODERNÍ DIVADLO

BŘEZEN—DUBEN 2022
4. ČÍSLO

ŠTĚPÁN

G AJ

D

O

UKRAJINA

DAVID DRÁBEK
HEREČKA SOBOTNÍ NOCI

GAJDOŠ A NOVOTNÝ
PODLE LONDONA:
VOLÁNÍ DIVOČINY

Š

↓

WWW. MESTSKA DIVADLA PRAZSKA.CZ/ MEDIATEKA/ PODCASTY/

MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ **ABCKOMEDIEROKOKO**

PODCAST DIVADLO DO UŠÍ
(dramaturgické úvody k inscenacím)

100 NEJKRÁSNEJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ
TESLA
ROBERTO ZUCCO
HONZLOVÁ
ANDĚLÉ V AMERICE
PŘES ČÁRU
SLÁVA A PÁD KRÁLE OTAKARA
ROMEO A JULIE
MARÍA DE BUENOS AIRES (připravujeme)

PODCAST MODERNÍ DIVADLO
(cyklus burcujících básní
a rozhovorů o nich)

BĚLORUSKÁ PROTESTNÍ POEZIE
EKOPOEZIE
VERŠE S DIAGNÓZOU (připravujeme)

CESTA DO ČINOHERÁKU

↑

MODERNÍ DIVADLO Časopis Městských divadel pražských.
Šéfredaktorka Lenka Dombrovská (lenka.dombrovska@m-d-p.cz).
Korektury Jana Křížová. Grafika Roman Černošou.
Ředitel MDP Daniel Příbyl, umělecký šéf Michal Dočekal.
Zřizovatel Magistrát hlavního města Prahy. Registrováno MK ČR
pod číslem E 16755. Zdarma k dostání v divadlech ABC, Komédie a Rokoko,
elektronická verze na www.mestskadivadlaprazska.cz.
ISSN 2571-1423. Náklad 20 000 výtisků. Tisk: Mafra. Dvouvěsíčník.
Číslo 4, ročník 13. Datum uzávěrky 18. 2. 2022.
Vychází 4. 3. 2022. Na titulní straně Štěpán Gajdoš, foto Patrik Borecký.
Páté číslo vyjde 6. 5. 2022.

PARTNEŘI

bnt attorneys
in CEE

EuroAgentur
Hotel
KOKOKO

ZŘIZOVATEL

PRA
HA
PRA
GA
PRA
G

Ústí nad Labem prochází mým srdcem. Tohle město, na starých mapách známé jako Aussig, jsem objevil díky kapele Houpací koně, do jejíž hudby a textů Jiřího Imlaufa se Ústí obtisklo. Jednou jsem za ním jako hudební novinář vyrazil vlakem z Prahy na rozhovor pro rockový magazín *Bang!*. Táhlí jsme spolu z hospody do hospody a z bytu do bytu, povíдали si, poslouchali muziku, potkávali lidi a myslím, že jsme nešli vůbec spát. A já tenhle tah pak popsal. Dost možná to je jeden z mých vůbec prvních literárních textů.

Bylo to někde v polovině devadesátek. Už tenkrát jsem věděl, že za mostem u nádraží ve čtvrti Střekov je také jedno skvělé divadlo – Činoherní studio.

S ním jsou spojené i začátky mého psaní pro divadlo. V roce 2003 vyšel první díl komiksu *Alois Nebel* nazvaný *Bílý Potok*, jehož hrdinou je melancholický výpravčí z Jeseníků, z kraje, odkud pochází výtvarník komiksu Jaromír 99. Během nočních směn Nebela přepadá podivná mlha, a níž se vynořují nejen vlaky, ale i tragédie minulého století. Možná jsou celé Sudety zavalené touto podivnou mlhou, a níž se vynořuje minulost. I Ústí nad Labem.

Komiks pro divadlo adaptoval Vladimír Čepek, inscenaci s Leošem Nohou v titulní roli režírovala Natálie Deáková. Já se na tom maličko také podílel, ale jen maličko. Ale hlavně jsem do Ústí začal pravidelně jezdit. Ve vlaku jsem pak byl skoro každý den, úplně jsem divadlu, Činoheráku a lidem kolem něj propadl a hodně se toho naučil.

Pamatuju si na zkoušení a na ty nekonečné bouřlivé mejdany na baru, který snad nikdy nezavíral – a myslím, že tomu ani dnes nebude jinak. Vidím ty spousty křivých dlouhých čárek na účtu trčících tam jako telegrafní sloupy u trati. Cítím pořád smrad ze střekovské chemičky, před kterým se v divadle dalo trochu schovat, ale nesměla se otevřít okna. A cítím i ten vítr na mostě cestou na poslední nebo první vlak. Na mostě, odkud po válce pomstychtiví Češi házeli Němce do Labe. Na mostě, o kterém od té doby chci něco napsat, a možná, že to teď' konečně vyjde. Pamatuji si na kluky, co seděli nahoře na oblouku mostu, hulili a kecali. A pod nimi se valilo Labe jako temná nekonečná masa dějin a příběhů.

Ale hlavně vidím před sebou divadlo svítící jako maják v ústecké mlze – živé, odvážné, provokativní, pořád hledající v té mlze napojení do minulosti tohoto dějinami postiženého a vybombardovaného města.

Ústecké Činoherní studio, které právě slaví svoji padesátou sezónu, stojí na začátku mé cesty k divadlu a jsem rád, že jsem dodnes s touto scénou spojený. I moje poslední hra *Anšlus* je, myslím, komedie, hodně temná groteska. Napsal jsem ji německy pro Státní divadlo v Drážďanech, kde měla premiéru v červnu 2021. O půl roku později ji uvedl v české premiéře Činoherák v překladu Jaroslava Achaba Haidlera, se kterým se také znám od uvedení *Aloise Nebela*. Když jsem tenhle příběh psal, myslel jsem jak na Drážďany, tak rovnou i na Činoherák. Možná to je tím, že se hra odehrává někde na půli cesty mezi Německem a Českou republikou. Na osamělém nádraží vysoko v Krušných horách, kam už dávno žádné vlaky nejezdí. I k němu patří mlha. Inspirovalo mě nádraží v Moldavě, přechodná stanice, kam dnes jezdí vlaky jen z Čech, protože na saské straně vytrhali dávno koleje.

V nádražní hospodě sedí čtyři chlapi, čtyři ztroskotanci. Nevíme, jak tu jsou dlouho. Deset let? Dvacet? Sto? Sedí tu a čekají každý na svůj osobní anšlus, na své osobní napojení, na nový začátek, na něco, co se stane. Jeden chce spojit Čechy a Sasko a založit novou zemi. Další jen vzpomíná na to, jak vypálil celou vesnici. A na všechny mrtvé, kterým říká nehody na lovu. Ten nejmladší ztroskotanec chce pryč ke své lásce, kterou zradil. A poslední se chce prostě už jen zabít a odejít za svými mrtvými. Jak už to tak bývá, všechny postavy mají nějaký reálný základ, všechny jsem někde potkal.

Anšlus režíroval Josef Doležal a premiéra byla v prosinci na vrcholu jedné z vln pandemie. Stejně jako kdysi *Nebel* pro Natálii Deákovou je pro Josefa *Anšlus* první velkou režijní prací. I tohle je na Činoheráku skvělé – zas a znova dává příležitost novým tvůrcům a talentům.

I proto se i dnes vyplatí do Ústí za divadlem vyrazit. Cestou ve vlaku doporučuju jedno pívko v jídeláku, v téhle skvělé hospodě na kolejkách, kde mají herci a tvůrčí tým – často pendlující mezi Prahou a Ústím – rezervovaná místa, takže je tu můžete potkat. A pak si na zbytek cesty pustit do sluchátek Houpací koně. A až se z mlhy vynoří kostel s věží trochu nakřivo, jak vedle něj tenkrát bouchla bomba, a onen elegantní most přes Labe se temnou minulostí, tak jen nesmíte zapomenout vystoupit a ten most přejít. A pak už jste tam.

Nebo přijďte posledního března na pražskou premiéru *Anšlusu* do divadla Komédie.

JAROSLAV RUDIŠ

ŠTĚPÁN
GAJDOŠ:

NEVĚŘÍM NA POSTAVU UKŘIČENÉHO AUTORITÁŘSKÉHO REŽISÉRA

FOTO: ARCHIV DIVADLA

Herci Štěpán Gajdoš
a Kryštof Grygar v inscenaci
TULÁK CHARLIE CHAPLIN
Divadla Hysterie
(premiéra 26. 2. 2016)

FOTO: PATRIK BORECKÝ

ŠTĚPÁN GAJDOŠ JE NA FOTOGRAFII NA TITULNÍ STRÁNCE ZACHYČEN JAKO MUŽ, KTERÉMU SE KOUŘÍ Z HLAVY, MŮŽE ŘÍCI RACIONÁLNÍ ČTENÁŘ, TEN S TROCHOU FANTAZIE ALE SNAD UVIDÍ MAGICKOU FOTKU DIVADELNÍKA NEBO PROSTĚ REŽISÉRA, KTERÝ VYUŽÍVÁ DIVADELNÍ TRIKY. ŽE NENÍ V PŘÍPADĚ ŠTĚPÁNOVA PORTRÉTU SPOJENÍ DIVADLA A KOUZELNICTVÍ NÁHODNÉ, SE DOČTETE V TOMTO ROZHOVORU.

Jak se ve vašem případě pojí divadlo s kouzelnictvím?

Já jsem se k obojímu dostal v dětství zhruba ve stejnou chvíli. Na kouzlení mě zajímají hlavně principy jednotlivých efektů a jejich vývoj. Baví mě, že při kouzelnickém triku je třeba taktizovat, abychom mohli diváka překvapovat, vykolejit. Baví mě zjišťovat, jak a kdy může v divadle takový princip fungovat. V rámci mé režijní tvorby s tím často koketuju. Divadlo je totiž taky trošku magie, ale jinak. Jedním z takových pomyslných završení tohoto zkoumání byla moje bakalářská práce, ve které jsem porovnával rozdíl mezi kouzelnickou a divadelní iluzí.

Ve kterých inscenacích toto propojení mohou diváci vidět?

Jak jsem říkal, využívám spíše jednotlivé principy, než že bych do inscenací vkládal kouzelnická čísla. V jednom momentě připravované inscenace *Volání divočiny / London calling* pracujeme se žárovkami, které svítí, i když nemají zdroj elektřiny, prostě se herci rozzáří v ruce. V olomoucké inscenaci *Otisky herečka* Ivana Plíhalová hovoří o tom, že ztratila text hry *Svatá Jana* od G. B. Shawa, což byla její první výrazná role, a ukazuje divákům scénář, respektive jeho kopii, uvnitř které jsou jen prázdné, zažloutlé listy. Na konci představení ho znovu prolisuje a je v něm vše vytištěno.

Ten trik se scénářem je jednoduchý, existují dva exempláře, ne?

Ne. Ten prázdný scénář je pořád na scéně!

Prozradíte nám princip tohoto triku?

Samozřejmě že ne.

Věnujete se kouzelnictví dál a profesionálně?

Jak se to vezme. Spolupracuji hodně s Ondřejem Pšeničkou, což je český kouzelník, který ale také kouzlí všude po světě... Režiroval jsem jeho show a často s ním také konzultuji věci do mých představení.

Tato záliba musí působit na divadelní umělce jako červený hadr na býka, ne?

Někdy jo, nebo to přinejmenším bývá předmětem nějakého fóru. Dost se to ale mění. Kouzelnictví nutně nemusí znamenat cylindr, hůlku a králíka. Tomu se často moderní kouzelníci snaží vymezit, je to i cílem show, kterou jsme s Ondřejem dělali. Mám pocit, že se to povedlo, má velmi dobré ohlasy nejen z kouzelnického světa, a to i v mezinárodním kontextu. Baví mě, že v této práci neexistují téměř žádné

TISÍC A

JACK LONDON (1876–1916) ZA SVŮJ KRÁTKÝ ŽIVOT STIHL PROŽÍT TOLIK VĚCÍ, ŽE I V 21. STOLETÍ JEN TĚŽKO NAJDE SROVNÁNÍ. VE SVÉ DOBĚ BYL PO PRÁVU NEJLÉPE PLACENÝM AMERICKÝM SPISOVATELEM A JEHO POVÍDKY A ROMÁNY Z DRSNÉHO PROSTŘEDÍ SEVEROAMERICKÉHO ZÁPADU KONCE 19. STOLETÍ SI ČTENÁŘE NACHÁZejí PO CELÉM SVĚTĚ DODNES.

Londonův styl psaní byl zpočátku pro vydavatele nepříjemný: období zlaté horečky nebalí do žádného romantického, idealizovaného hávu, ale píše přímočaře a drsně, vždy se snaží realitu nezkrášlovat. Vysoce působivého účinku London dosáhl například v románu *Bílý tesák* (1905), kde dokáže velmi přesvědčivě a objektivně vyprávět příběh z perspektivy zvířete, či v kultovním románu *Volání divočiny* (1903), na jehož motivy se připravuje nová inscenace v divadle Komédie.

Jack London však nebyl autorem jen těchto románů, které jsou dnes vnímány spíše jako dobrodružná literatura pro mládež, ale jeho tvorba je mnohem rozsáhlejší, zánrově velmi různorodá a vždy obsahuje silné autobiografické rysy. Jak píše Petr Václavěk: „U mnoha autorů člověk přemýšlí, kde a jak na své příběhy přišli, jak je možné, že něco takového dokázali vymyslet. U Londona si tuto otázku klást nemusíte – on si to vše prožil.“¹

NEMANŽELSKÝ SYN V PĚCI ČERNOŠKÉ CHŮVY

Jack London, vlastním jménem John Griffith Chaney, se narodil 12. ledna 1876 jako nemanželský syn potulného astrologa irského původu W. H. Chaneyho a Flory Wellmanové. Když Chaney zjistil, že je Flora těhotná, snažil se ji donutit k potratu. Flora však odmítla, Chaney ji opustil a syna se zřekl. Během těhotenství se Flora ze zoufalství dokonce pokusila zastřelit, zranění však bylo jen lehké a nastávající matka se psychicky zhroutila. Když se Jack narodil,

PROFIL

ŠTĚPÁN GAJDOŠ
A ONDŘEJ NOVOTNÝ
PODLE JACKA LONDONA
VOLÁNÍ DIVOČINY

REŽIE ŠTĚPÁN GAJDOŠ
VÝPRAVA MIKOLÁŠ ZIKA
A JAN BREJCHA

HUDBA
A ZVUKOVÁ IAN MIKYSKA
DRAMATURGIE SIMONA PETRŮ
DRAMATURGIE SIMONA PETRŮ
SVĚTLNÝ DESIGN TEREZA BARTŮŇKOVÁ

HRAJÍ CYRIL DOBRÝ
VOJTĚCH DVOŘÁK
EVA LEINWEBEROVÁ
TOMÁŠ MILOSTNÝ
PETR UHLÍK
MILAN VEDRAL

PREMIÉRA 16. BŘEZNA 2022 V KOMEDII
REPRÍZY 30. BŘEZNA,
9., 27. A 28. BŘEZNA 2022
V KOMEDII

dala ho matka na výchovu černošské chůvě Daphne Virginii Prentissové, která se o Londona starala až do dospívání. Když se Flora Wellmanová později provdala za kupce a farmáře Jacka Londona, chůva Prentissová se přestěhovala za nimi a bydlela ve vedlejším domě. Byla to právě ona, kdo začal malému Johnovi říkat Jack, protože malý chlapec poskakoval kolem chůvy jako jumping jack (anglický výraz pro výskoky s roznožením a rozpažením, tzv. panák).

Když se v patnácti letech Jack London rozhodl přidat k námořní výpravě lovců ústřic, Prentissová mu půjčila 300 dolarů, aby si mohl koupit vlastní malou plachetnici. Taktéž rozpoznala jeho umělecké nadání a povzbuzovala ho k účasti ve všemožných literárních soutěžích. Když dosáhl plnoletosti, rozhodl se Jack pátrat po rodinné historii a z novin v knihovně na Berkeleyově univerzitě se dočetl nejen o matčině neúspěšném pokusu o sebevraždu, ale našel v článku i jméno svého biologického otce. Napsal mu dopis, Chaney však své otcovství popřel, tvrdil, že je impotentní a Jackova matka hláčka, když tvrdí, že ji nutil k potratu. Jeho otcem prý mohl být kdokoli z matčinych známostí a je to naopak on, kdo si zaslouží politování, ne Jack London. Šokován otcovým dopisem, London opustil univerzitu v Berkeley a vydal se na Klondike hledat zlato.

ZLATOKOP A TULÁK

Mezi zlatokopy Jack London sice nezbohatl a nenávratně si poškodil zdraví, ale načerpal životní zkušenosti, které se staly námětem jeho nejslavnějších povídek a románů. Podle

Jack London
v roce 1916

FOTO: AUTOR NEZNÁMÝ, ZDROJ: LIBRARY OF CONGRESS

mnohých se Londonův spisovatelský talent nejvíce projevuje v krátkých literárních útvarech. Kritiky velmi oceňovaná je například povídka *Rozdělat oheň* (1902, přepracována 1908), ve které naturalisticky popisuje souboj člověka s přírodou: bezejmenný nezkušený zelenáč se přes varování vydá sám se psem na cestu kanadským Yukonem, kde teplota klesne na -60 °C. Povídka zaujme nejen barvitým popisem zmrzlé krajiny, ale i odtažitým líčením mužova typicky amerického individualismu, hlouposti a arogance. London nechá protagonistu nemilosrdně umrznout, přežije pouze jeho pes, který od něj uteče, a nakonec najde cestu do tábora prospektorů. V divočině instinkt a zkušenost triumfují nad všemi vzývanou racionality. V roce 1970 byla natočena na námět této povídky dvacetiminutová volná adaptace² pro Československou televizi, kterou režíroval Vladimír Sís a do hlavní role obsadil Waldemara Matušku.

I legendární román *Volání divočiny* je velmi krátký. Na pár desítkách stran London popisuje přerod silného, ale zhýčkaného psího miláčka soudce Millera, Bucka, zpět v divoké zvíře. Buckův život se rázem změnil ve chvíli, kdy je unesen a prodán, aby sloužil během zlaté horečky na Klondiku a tahal těžké saně hlubokým sněhem. V novém prostředí brzy zjistí, že jeho vrozené instinkty mu umožní nejen přežít v drsných podmínkách, ale že ve svobodném, volném a divokém životě nakonec nachází i zalíbení. Román zaujme nejen vctěním se do duše a bolesti zvířete, ale je možné ho vnímat i jako metaforu návratu z civilizace do přírody.

JEDNO DOBRODRUŽSTVÍ JACKA LONDONA

OCHRÁNCE ZVÍŘAT, EKOLOG, VIZIONÁŘ

Jack London sebevraždu sice nespáchal, celý život však pil jako duha. Psaní považoval za čistě komerční záležitost, potřeboval vydělávat, aby mohl uskutečňovat své plavby, cesty a především zdokonalovat ranč, který v roce 1905 zakoupil. „*Tenhle ranč je to nejcennější, co v životě krom své ženy mám. Píšu jen proto, abych mohl rozšířovat tu krásu, která mi teď patří.*“ London se vrhnul na farmaření s vervou jemu vlastní, nakoupil a nastudoval spoustu odborných knih. Z dnešního hlediska by se dalo říct, že Londonův ranč byl příkladem ekologického zemědělství. Spisovatel samouk tak vymyslel systém hospodaření a nakládání s půdou i zvířaty, který předběhl svou dobu. London byl pyšný, že vlastnil první betonové silo v Kalifornii a navrhl kruhové ustájení prasat. Byl taktéž vášnivým ochráncem zvířat a zasadil se mimo jiné i o změnu v zákoně, která zakazovala týrání cirkusových zvířat. Londonovou ambicí bylo přenést principy udržitelného asijského zemědělství do Spojených států amerických.

I na stavbu budov pozval kameníky z Itálie a Číny, aby mu vystavěli ranč podle jeho představ. Dva týdny před dokončením hlavní obytné budovy, do níž London investoval částku odpovídající dnešním 2,3 milionu dolarů a chystal se konečně nastěhovat, vypukl požár, který ji zničil. Ohořelé ruiny jsou dnes součástí muzea Jacka Londona a spolu s celým rančem jsou chráněnou kulturní památkou. Ambiciózní Londonův podnik byl nakonec ekonomickou katastrofou. Důvodů bylo více, kromě požáru i Londonova častá nepřítomnost a velmi pokročilý alkoholismus. Podle historika Kevina Starra byl London velmi špatným manažerem, kterého dělníci jen využívali, tahali z něj peníze a vysmívali se mu: ranč považovali jen za vrtoch bohatého člověka. A bylo to právě na jeho milovaném ranči, kde Jacka Londona nalezli 22. listopadu 1916 mrtvého. Nejpravděpodobnější příčinou smrti bylo selhání ledvin a předávkování morfiem, na kterém byl London taktéž ke konci života závislý.

BŘEZEN—DUBEN 2022

DÉMON ALKOHOL

Necelé tři roky před smrtí, tj. v pouhých sedmatřiceti letech, London vydal jedno z nejpozoruhodnějších svědectví o alkoholismu, které kdy bylo sepsáno – autobiografický román *John Barleycorn* (1913), který je v Čechách znám spíše pod výmluvným názvem *Démon alkohol*. London otevřeně přiznává: „*Kamkoli jsem se v životě vrtnul, všude na mne kýval Démon alkohol. Nemohl jsem mu utéci. Všechny cesty vedly k němu.*“³ London se poprvé opil již v pěti letech a závislost si vytvořil už ve velmi raném věku, veškeré životní strasti a nástrahy utápěl v líhu, často velmi nevalné kvality. Vzpomínal, když se potuloval po americkém západě, vždy někde narazil na bandu chlapů, kteří měli alkohol po ruce: „*Dychtil jsem po divokém životě plném dobrodružství a jedině můj Démon mi k takovému životu mohl dopomoci. Byla to cesta chlapů, kteří brali život takový, jaký prostě byl.*“ I když chtěl mezi tyto typy ožralých pobudů zapadnout, London byl především tvůrčí umělec – alkohol mu umožňoval psát. „*Můj mozek prozařovalo jasné bílé světlo alkoholu... Vynořovaly se mi v něm celé zástupy vzpomínek z mého života a šikovaly se hezky za sebou jako vojáci na přehlídce. Byl jsem pánem svého myšlení, vládcem nad svým slovníkem i nad svou životní zkušeností, a mohl jsem neomylně vybírat jednotlivá data a sestavovat z nich vyprávění...*“

V románu London líčí, jak postupně přešel od popíjení s přáteli, náhodnými známými až k pravidelnému pití o samotě. Přesvědčivě popisuje ztrátu kontroly, sebeklam a i neúspěšné pokusy se závislostí skoncovat. „*Ze svého Démona jsem už neměl strach. Dosáhl jsem nejnebezpečnějšího stadia, kdy si člověk myslí, že touhu po alkoholu již nadobro přemohl.*“ Román je kritiky, ale i alkoholiky považován za nejpravdivější a nejděsivější obžalobu „duševního jedu“, který by se podle Londona měl zakázat stejně jako upalování čarodějnic. Londonovo varování není pouhým mravokárným odsouzením alkoholu, ale vysoce naléhavé volání člověka, který poznal alkoholismus, stejně jako život v divočině, na moři či v nejhorší chudobě, důkladněji než kdokoli jiný a předává i tento svůj příběh s mimořádnou autenticitou.

HANA PAVELKOVÁ

autorka je anglistka a překladatelka,
působí v Ústavu ekonomiky a managementu VŠCHT

- ¹ Petr Václavěk: *Jack London, jak ho asi neznáte*, <http://petr.vaclavek.com/jack-london/>, 29. listopadu 2012.
- ² Dostupné na YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=mf5KmcxeQZw>.
- ³ Ukázky z románu Jacka Londona *Démon alkohol – příběh muže, který opravdu uměl pít*, <https://g.cz/demon-alkoholu-pribeh-muze-ktery-opravdu-umel-pit-ii/>, 26. září 2015.

MODERNÍ DIVADLO

4. ČÍSLO

Tři vlčí kostry našel B. Klíma při svém výzkumu v lokalitě Pavlov I v roce 1952

FOTO: SNÍMEK Z ARCHIVU ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU AV ČR, BRNO

PSI JSOU PRVNÍM ŽIVOČIŠNÝM DRUHEM, KTERÉHO DOMESTIKOVALY LOVECKO-SBĚRAČSKÉ SPOLEČNOSTI MLADÉHO PALEOLITU. PODÍVÁME-LI SE NA ŠIROKOU ŠKÁLU TVARŮ, VELIKOSTÍ, VLASTNOSTÍ I UPLATNĚNÍ SOUČASNÝCH PSÍCH PLEMEN V LIDSKÝCH SPOLEČNOSTECH, MŮŽEME JI POVAŽOVAT ZA VELMI ÚSPĚŠNOU.

DOMESTIKACE VLKA

Psi nám plní roli společníků, mohou být věrnými přáteli i členy rodin, stejně tak jako zastávat role pracovníků hlídačů, tahounů či záchranářů. Někde jsou běžnou součástí jídelníčku, mohou však být zneužíváni jako hromosvody pro lidskou slabost, agresivitu a touhu po zisku. Role i postavení psů, ať už s nimi souhlasíme, nebo ne, jsou tak určovány nejen našimi osobními i společenskými pravidly, ale i zájmem (anebo občasným také nezájmem) těchto zvířat uzavírat s lidmi po tisíciletí opakovaný pakt o spolupráci. To nás pochopitelně přivádí k jedné z nejzajímavějších otázek našeho mezidruhového vztahu. Co přesně vedlo naše předky k tomu, že právě vlk, a potažmo jeho potomek pes, se stal pro člověka jeho oddaným druhem i přítelem? A jaké motivace byly na straně vlků, že tento vztah s člověkem přijali?

Obecně se můžeme setkat s pěti hlavními názory, jak k domestikaci vlka došlo. První z nich předpokládá prozaické odebrání vlčat matce nebo osvojení si osiřelých mláďat po odlovení matky a jejich postupné ochočení. Jedná se však o nahodilý a poměrně dlouhodobý proces. Přímé odebrání potomků matce se navíc ani nejvíce jako příliš rozumný nápad. Druhý názor tvrdí, že se vlci stahovali k lidským sídlištím a přizpůsobovali se na jejich odpadu. Problém je ale ten, že člověk produkuje svou činnost poměrně jednostranný charakter zbytků a vlk na rozdíl od medvěda není typickým všežravcem.

MODERNÍ DIVADLO

Dlouhodobé přizívání se na lidských odpadcích by mu podle všeho úplně tak nestačilo. Zvýšená schopnost trávit škroby se navíc u psů objevuje až v mnohem mladším období, a to ve společnostech u prvních zemědělců. Současně pokud by lidé měli takto přímo a jednoduše dostupný odpad, nepotýkali by se jen s přítomností vlků, ale zbytky by přitahovaly také další šelmy a mrchožrouty, a to jak již výše zmíněné medvědy, tak i lišky, rosomáky, jeskynní lvy, krkavce nebo dravé ptáky. Poslední dvě domestikace teorie se týkají především uplatnění psů v lidské společnosti a zvažují jak jejich pomoc při lovu, tak i ochranu sídlišť. Obě však opět vyžadují dlouhodobou přípravu se zaměřením se na výběr vhodných jedinců požadovaných vlastností.¹

JAK VYPADAL PRAPES?

Byť tedy v dnešní době známe výsledek domestikace vlka, je z výše uvedeného zřejmé, že se rozhodně nejednalo o jednoduchý proces. Každý ze zmíněných názorů tak pravděpodobně odhaluje jen svůj díl pravdy. Zároveň nesmíme opomenout, že pod pojmem domestikace zjednodušíme složitost různých vztahů mezi člověkem a vlkem – od vzájemného respektu přítomnosti, přes jeho ochočení až po částečnou nebo úplnou domestikaci. Takže jak tedy vypadal první pes? S podobnou otázkou se bohužel daleko nedostaneme, či se dokonce chytíme do logické pasti, protože s největší pravděpodobností vypadal jako vlk. Lepší je zkusit se zeptat, jak k tomu vlastně došlo? Odborníci se shodují v tom, že se jednalo o opakované a dlouhodobé procesy, které se odehrály na několika místech světa.

Největším omezením je naše momentální neznalost složitosti morfologické a genetické různorodosti pozdně pleistocenních vlčích populací, která, jak nám data naznačují, byla dokonce vyšší než dnes. Jinými slovy řečeno, tehdejší vlčí smečky se jeví velikostně, tvarově

a nejspíše i v chování více odlišné, než si vůbec dovedeme na základě srovnání se současnými vlky představit. A kdy k domestikaci došlo? Se psy se setkáváme v nálezech datovaných před 15–18 tisíci lety, tedy až po posledním glaciálním maximu, kdy jsme na jejich kostřách schopni prokazatelně vyloučit přítomnost vlčích morfologických znaků i DNA.

Diskuse se nám pak otevírá zejména u starších nálezů, svým stářím předcházejícím poslední glaciální maximum, u kterých je opakovaně poukazováno na určité tvarové a velikostní odlišnosti. Na základě rozsahu našich současných vědomostí je však jako psy nemůžeme ani prohlásit, ani definitivně zpochybnit, neboť se budou pravděpodobně překrývat s genofondem místních vlčích populací. Jen přibývající morfologická a genetická data nám tak snad tuto problematiku pomohou v budoucnu lépe objasnit.²

Co nám o vztahu člověka a vlka říkají naše moravské lokality Dolní Věstonice, Pavlov nebo Předmostí? Tvarová a velikostní různorodost vlků datovaných do období gravettien (tedy před 25–27 tisíci lety) z pochopitelných důvodů přitahuje pozornost tuzemských i zahraničních badatelů již od poloviny 19. století. U některých vlků je totiž zaznamenána zkracující se délka čumáku, snižující se masivnost horní a spodní čelisti nebo zmenšující se prostor mezi zuby, což zejména v oblasti mezi třenovými zuby a stoličkami může způsobit i jejich kulisovitý až cikcakovitý překryv. Zároveň je dokumentován významný velikostní rozdíl na kostře, který však přesahuje běžnou odlišnost mezi pohlavími. U současných samic a samic se pohybuje řádově mezi 8–10 %, zatímco rozdíl u tehdejších skupin mohou dosahovat i více než 20 %. Výše uvedené příklady navíc patří mezi hlavní odlišnosti mezi kostrou vlka a psa.

Z logiky věci nás tak vybízí k úvahám, zda se opravdu nejedná o stopy po domestikaci, nebo minimálně po člověkem řízené genetické izolaci vybrané vlčí skupiny? Nesmíme však

zapomínat, že i dnešní vlci představují vysoce plastický druh s obrovskou přizpůsobivostí a schopností migrovat na velké vzdálenosti. Rozdíly v prostředí, obzvláště pak v teplotě a vlhkosti, stejně tak jako v lovné kořisti mají nemalý vliv na velikost a tvar nejen u vlčí lebky a zubů, ale i zbytku těla. Odlišnosti na tehdejších kostrách tak mohou stejně dobře jako o domestikaci vypovídat také o rychlých velikostních a tvarových změnách těchto populací. Ty se mohly objevit čistě jako jejich přirozená biologická odpověď na měnící se přírodní podmínky a typ lovné kořisti v relativně krátkém časovém úseku.³

V našich lokalitách je kromě člověka jen málo živočišných druhů zastoupeno téměř úplnými jedinci, nebo dokonce jejich větším

FOTO: SANDRA SÁZELOVÁ

Vlčí tlapa v anatomické poloze (naznačená bílou šipkou) v nálezovém kontextu z výzkumu J. Svobody v lokalitě Pavlov I v roce 2014. V její blízkosti se nachází čelist lišky, vlevo od tlapy jsou prstní články soba, rovněž v anatomické poloze, dále několik sobích obratlů a úlomek parohu. Za tlapu je větší fragment mamutiho klu, směrem vlevo vzhůru proximální část kosti pažní koně a fragment menšího klu. Vpravo vzhůru pak další segment sobí páteře. V ploše jsou dále rozptýleny kamenné artefakty a uhlíky

počtem (obr. 1; kdy dosud největší známá kumulace sedmi jedinců byla nalezena koncem 19. století K. J. Maškou v lokalitě Předmostí I), a zároveň izolovanými nálezy částečně skloubených (obr. 2) nebo již náhodně rozptýlených kostí a zubů tak, jako je tomu u vlků. Hlavním důvodem k jejich lovu byla patrně kvalitní kožešina a dále zuby, které pak proděravěle jako ozdoby nacházíme nejen nahodile v sídlištním kontextu, ale i jako součást hrobové výbavy například u mladého muže (DV13) z Dolních Věstonic II. Jako důvod lovu nelze ani vyloučit ochranu obydlí a sídlišť, omezení konkurence v lovu nebo jiné pro člověka sociálně významné aktivity od touhy po společenském uznání až po rituální aktivity. Některé vlčí kosti dokonce nesou stopy po zářezech kamennými nástroji a záměrném lámání, což naznačuje, že jejich maso mohlo být konzumováno například v období hladu. Nemůžeme ani vyloučit rituální manipulaci s vlčím tělem, kdy by došlo k odstranění měkkých tkání z kostí.

Ze symbolického hlediska je dále zajímavé, že zatímco vlci, lišky, zajáci patří společně s mamuty, koni a soby k běžně loveným živočišným druhům ve většině středoevropských lokalit z tohoto období, jejich zobrazení v rytinách, malbách a figurkách na rozdíl od velkých stádních býložravců je velmi ojedinělé. Přesný symbolický význam z archeologického kontextu již nevyčteme, svůj pohled a přesvědčení však můžeme rozšiřovat a obhacovat prostřednictvím etnologických analogií se současnými lovecko-sběračskými společnostmi, kde podobný nepoměr může mít svůj význam.

SANDRA SÁZELOVÁ

autorka je antropoložka a pracuje v Archeologickém ústavu Akademie věd ČR

1 Perri, A.: A wolf in dog's clothing: Initial dog domestication and Pleistocene wolf variation. *Journal of Archeological Science* 68/2016, s. 1–4.

Sázellová, S., Lawler, D., Hladilová, Š., Boriová, S., Šalílová, S., Janoušek, T., Perri, A., Hublin, J.-J., Svoboda, J.: A wolf from Gravettian site Pavlov I, Czech Republic: Approach to skull pathology. *International Journal of Paleopathology* 31/2020, s. 7–13.

2 Frantz, L. A. F., Mullin, V. E., Pionnier-Capitan, M., Lebrasseur, O., Ollivier, M., Perri, A., Linderholm, A., Mattiangeli, V., Teasdale, M. D., Dimopoulos, E. A., Tresset, A., Duffraisse, M., McCormick, F., Bartosiewicz, L., Gál, E., Nyerges, E. A., Sablin, M. V., Bréhard, S., Mashkour, M., Bălăşescu, A., Gillet, B., Hughes, S., Chassaing, O., Hitte, Ch., Vigne, J.-D., Dobney, K., Hänni, C., Bradley, D. G., Larson, G.: Genomic and archaeological evidence suggests a dual origin of domestic dogs. *Science* 352/2016, s. 1228–1231.

Loog, L., Thalmann, O., Sinding, M.-H. S., Schuenemann, V. J., Perri, A., Germonpré, M., Bocherens, H., Witt, K. E., Samaniego Castruita, J. A., Velasco, M. S., Lundström, I. K. C., Wales, N., Sonet, G., Frantz, L., Schroeder, H., Budd, J., Jimenez, E. L., Fedorov, S., Gasparyan, B., Kandel, A. W., Lázníčková-Galetová, M., Napierala, H., Uerpman, H. P., Nikolskiy, P. A., Pavlova, E. Y., Pitulko, V. V., Herzig, K.-H., Malhi, R. S., Willerslev, E., Hansen, A. J., Dobney, K., Gilbert, M. T. P., Krause, J., Larson, G., Eriksson, A., Manica, A.: Ancient DNA suggests modern wolves trace their origin to a Late Pleistocene expansion from Beringia. *Molecular Biology* 29/2020, s. 1569–1610.

Skoglund, P., Ersmark, E., Palkopoulou, E., Dalén, L.: Ancient wolf genome reveals an early divergence of domestic dog ancestors and admixture into high-latitude breeds. *Current Biology* 25/2015, s. 1515–1519.

3 Perri, A., Sázellová, S.: The role of large canids. Preliminary assessment of population variabilities in Moravia. In: Svoboda, J. (Ed.), *Dolní Věstonice II: Chronostratigraphy, Paleoethnology, Paleanthropology*, The Dolní Věstonice Studies 21. Academy of Sciences of the Czech Republic, Institute of Archeology Brno, Brno 2016, s. 138–146.

BŘEZEN—DUBEN 2022

4. ČÍSLO

HEREC S VOX- -APPEALEM

TAK NAZVAL EDUARDA ČUPÁKA, JEDNOHO Z NEJVÝRAZNĚJŠÍCH HERECKÝCH TALENTŮ DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ, ROZHLASOVÝ REŽISÉR JIŘÍ HORČIČKA. HLAS BYL TOTIŽ BEZ NADSÁZKY ZÁKLADEM UMĚLCOVY OSOBNOSTI. OVLÁDAL OBROVSKOU ŠKÁLU PROJEVU, COŽ DOKLÁDÁ FAKT, ŽE DOKÁZAL HRÁT POSTAVY ABSOLUTNĚ Kladné i absolutně záporné. Nejlépe si ovšem vedl, když mohl spojit obojí a vytvořit komplikované a pozoruhodné charaktery.

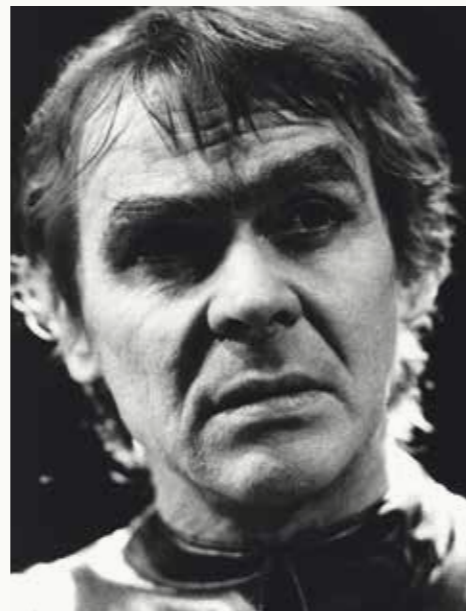
Eduard Čupák se narodil 10. března 1932 v Brně a v letošním roce by oslavil devadesátiny. Jeho dětství bylo poznamenáno rodinnou tragédií, když za okupace přišel o otce a babičku, které popravili nacisté za padlélní potraviny lístků. Jako desetiletý zůstal se starší sestrou Květou a maminkou, která v něm pěstovala zájem o divadlo a literaturu. Brzy se začal věnovat divadlu, a proto nebylo velkým překvapením, že směřoval na brněnskou konzervatoř, pozdější JAMU, kde se vzápětí zařadil k nejtalentovanějším studentům. Těsně před závěrečnými zkouškami byl ovšem vyloučen kvůli své homosexuální orientaci.

Byl nasazen v těžkém průmyslu, ale i zde ho začaly pronásledovat negativní posudky. V obtížné době mu pomohl filmový režisér Václav Krška, kterého okouzlii Čupákův vytříbený herecký projev – se zjevem mladíka z minulého století byl totiž ideálním představitelem pro jeho zamýšlené poetické filmy. Nejprve ho obsadil do role Aloise Jiráska v životopisném filmu *Mladá léta*, následoval Vilík v *Měsíci nad řekou* a Jeník Ratkin ve *Stříbrném větru*. Zpětně mu bylo dokonce uznáno vysokoškolské absolutorium.

Čupákova filmografie zahrnuje čtyřicetku titulů a je trvalým potvrzením hercova profesního zrání od naivních lyrických mladíčků k dramatickým psychologicky vrstevnatým postavám. Podobně bohatá je i jeho tvorba televizní, a ačkoli účinkoval v řadě snímků, které byly obsahem poplatné době, právě Čupákovo herectví z nich učinilo záležitosti hodné pozornosti, které lze zhlédnout i s odstupem času (*Kladivo na čarodějnice*, *Mladý muž a bílá velryba*).

S úspěchy před filmovou kamerou přišla i nabídka divadelního angažmá. Do Městských divadel pražských (MDP) nastoupil na podzim roku 1955, tedy v době, kdy byl tamější soubor na vrcholu popularity. Jeho první rolí byl Luděk v pokrokové hře Emy Řezáčové *Jana*, následoval Demetrius ve *Snu noci svatojánské* a Petr v básnické komedii *Soud lásky* Jaroslava Vrch-

FOTO: MIROSLAV TŮMA, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

1 Johann Wolfgang Goethe, Friedrich Dürrenmatt: *Urfaust* (r. František Miška, divadlo Rokoko 1976) Eduard Čupák (Mefistofeles)

lického v režii Václava Vydry. Jedním z nejpozoruhodnějších úkolů v jeho první éře v MDP byl Gerald Arbuthnot v *Bezvýznamné ženě* a opomenout bychom neměli také *Strýčinkův sen* z roku 1957, ve kterém vystupoval po boku své spolužačky z JAMU Blanky Bohdanové.

Působení v divadle záhy přineslo rozčarování. Stále častěji zkoušel s velkými prodlevami, navíc studoval role, které ho nikam neposouvaly, proto bez zaváhání přijal nabídku z libeňského divadla S. K. Neumanna na roli Cida a dočasně opustil jeviště MDP. Z krátkého libeňského intermezza se vrátil na jaře roku 1961 a pokusil se navázat na již započatou kariéru v MDP. Hrál v titulech západního dramatického bulváru (*Nebezpečná křižovátka*), soudobých hrách (*Příliš štědrý večer* nebo *Svatba sňatkového podvodníka*) a zahájil spolupráci s generálně spřízněným režisérem Václavem Hudečkem. V roce 1962 nastudoval titulní úlohu v romantickém dramatu Victora Huga *Ruy Blas*, která znamenala důležitý předěl v jeho tvorbě. Od zjitřených mladíků se definitivně přesunul k charakterním rolím. I přes nepříznivou dobovou kritiku měla hra úspěch a zásadně upevnila Čupákovo působení v uměleckém souboru. Ani to však nestačilo k tomu, aby se ocitl v hledáčku režisérských osobností, jakými byli například Alfréd Radok nebo Miroslav Macháček, tehdy působících v MDP.

V závěru roku 1967 z MDP odchází a vrací se pouze pohostinsky. Zřejmě nejvýrazněji jako Mefistofeles v Miškově *Urfaustovi* nebo Viktor Panc v Páralově *Mladém muži a bílé velrybě*, kterého souběžně ztvárnil i ve filmu. Eduard Čupák patřil k umělcům, kteří o svěřených úlohách pečlivě přemýšlejí. Pracují na postavě, vedou ji rozumem, a přesto nezapomínají na emoce.

Jeho poslední divadelní premiérou bylo Kohoutovo drama *Pat aneb Hra králů*, v němž vytvořil postavu Doktora v režii Oty Ornesta. Zemřel v Praze 23. června 1996 a jen o rok dříve byl oceněn Hereckou asociací za celoživotní mistrovství v dabingu.

FOTO: LUDVÍK DITTRICH, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

2 Max Frisch: *Don Juan aneb Láska ke geometrii* (r. Václav Hudeček, divadlo Komedie 1965) Eduard Čupák (Don Juan) a Jiří Bruder (Otec Diego)

FOTO: MIROSLAV TŮMA, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

4

FOTO: KAREL DRBOHLAV, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

6

FOTO: KAREL DRBOHLAV, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

3

FOTO: MIROSLAV TŮMA, FOTOGRAFICKÝ FOND IDU

5

FOTO: KAREL DRBOHLAV, ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

7

- 3 John Millington Synge: *Hrdina západu* (r. Karel Svoboda, divadlo Komedie 1962) Irena Kačírková (Vdova Quinová) a Eduard Čupák (Krista Mahon)
- 4 Vladimír Páral: *Mladý muž a bílá velryba* (r. Ladislav Vymětal, divadlo Rokoko 1977) Libuše Švormová (Edita Benningerová) a Eduard Čupák (Viktor Panc)
- 5 Victor Hugo: *Ruy Blas* (r. Ladislav Vymětal, Komorní divadlo 1962) Eduard Čupák jako Ruy Blas
- 6 Fjodor Michajlovič Dostojevskij, Bedřich Vrbský: *Strýčinkův sen* (r. Karel Svoboda, divadlo Komedie 1957) Eduard Čupák (Pavel Alexandrovič Mozgljakov) a Blanka Bohdanová (Zinaida Afanasjevna)
- 7 Oscar Wilde: *Bezvýznamná žena* (r. Karel Dostal, Komorní divadlo 1956) Zdenka Procházková (Ester Worsleyová) a Eduard Čupák (Gerald Arbuthnot)

JUSTINA BARGEL KAŠPAROVÁ

autorka je archivářka Městských divadel pražských

PROTIVÁLEČNÉ BÁSNĚ
Z LET 2014–2022(NAPSAL ČI VYBRAL
A Z UKRAJINŠTINY PŘELOŽIL
ALEXEJ SEVRUK)LJUBOV JAKYMČUK

ZAČÍNÁ VÁLKA

jak začíná válka?
ne kvůli špatné politice nebo sporům o zem a ropu –
Ňam sedí a přepíná tlačítka ovladače televize
čte slovník vulgarismů
dává věcem jména ze slovníku
láme panenkám ruce-nohy
hází vojáčky do krbu
a ti hoří modrým plamenem
seřazuje tančíky uprostřed pokoje
míří děly na všechny světové strany
zapíjí mlékem z matčina cecku

nesnesitelný Ňam!
*Zatáhněte okna, vypněte světlo, zalezte pod deku –
začíná válka.*

VYMÝŠLENÍ NEPŘÍTELE

tohle město s nepolíbeným asfaltem
a nepolíbenými dívkami
nemůže zhynout pod gumou nepřátelských bot
pod gumou nepřátelských aut
které se přemist'ují po cestách
a dýchají náš kyslík
kupujeme si stejné boty
a nosíme, šlapeme městský asfalt
sami si kupujeme tahle auta
a jezdíme po městském asfaltu
a Ňam se těší, mne si ruce
protože to on vymyslel nepřítel
on vymyslel
a dospělí hledají jeho výmysly
dívají se pod postel a do skříní
jako kdyby dlouho nebyli doma a něco se tam změnilo
jako kdyby si hráli na schovávanou
*Mezitím jsem si zul vojenské boty, vyšel na ulici bosky, dřepil
a políbil světlou kůži asfaltu, něžnou a vlhkou od deště.*

SCHOVÁME SE
VE DVOU

hudba šedé barvy
kvete na kulatých stromech
čekáme uprostřed ulice
dokud nepřiběhne Ňam
neuvídí na nebi letadla
a zavelí schovat se
Neletí bombardovat nás
nás ne!
ale my se schováváme místo těch
komu jsou určeny
jednu lžičku za mámu
jednu lžičku za tátu
jako v dětské pohádce
o polykání hořké medicíny
o jedení krupicové kaše

běžíme, držíme se za ruce
křičíme, že to není fér
schováváme se pod duchnu
jenom ve dvou s tebou
jenom ve dvou
a tam je počátek pravdy

SERHIJ ŽADAN

SEKTA

Andrij a Pavlo, adventisté, studenti.
Jejich otec – podnikatel – podporoval
komunitu,
byli zvyklí brát církev
jako součást svých životů –
bývali v ní každý den, pomáhali
s opravami, dávali fotky na internet,
děkovali za podporu.

Měli je za sektáře i v časech míru,
a když to všechno vypuklo, tak na ně
uspořádali
hon. Někdo odjel, někdo se schoval.
A je oba chytili. Drželi je ve sklepě,
nutili je pohřbívat zemřelé, kopat hroby.
Chtěli se vykoupit, báli se a plakali.
Dali je do jiné díry. Pak na ně zapomněli,
jako by nikdy nebyli.
Seděli v černém sklepě, poslouchali tmu,
nejdřív se modlili, pak toho nechali –
styděli se jeden před druhým.

Víru ztrácíš tehdy, když dostáváš
možnost za ni zemřít, a využít
tuto možnost nestačíš.
K čemu je víra někomu, kdo viděl, jak to
vypadá ve skutečnosti?
Proč věřit tomu, co pro tebe nemá
žádný význam?

Nikdo neříká, co bylo se světci, jejichž
těla pokrývala stigmata. Co se dělo dál
s těmito
stigmaty? Zavírala se k večeru sama
jak růže? Nebo dlouze krvácela,
hnisala, bolela pod obvazy?

Muži s očima slepýma od temnoty
přicházeli do špitálu na převázání,
svírali zuby, když jim sestra trhala
obvazy přischlé k jejich ranám a čerstvá krev
prostupovala jejich temnou kůži. Žádali
anestetikum, aspoň nějaké.
Ale není žádného léku na to, co je bolí,
není žádného léku.

JEHLA

Anton, třicet dva let,
ve stavu měl uvedeno, že žije s rodiči.
Pravoslavný, ačkoli do kostela nechodil,
univerzitní vzdělání, cizí jazyk: angličtina.
Pracoval jako tatér, měl vlastní rukopis,
dá-li se to tak říct.
Jeho šikovnýma rukama, pod jeho ostrou jehlou
pošel ne jeden dav místních.

Když to všechno začalo, hodně mluvil
o politice a o historii, chodil na demonstrace,
pohádal se s přáteli.
Přátelé se uráželi, zákazníci mizeli.
Báli se, nechápali, opouštěli město.

Člověka nejmocněji cítíš, když se ho dotýkáš jehlou.
Jehla bodá, jehla sešívá. Pod teplým
kovem plátno ženské kůže
je poddajné a celtovina té mužské
je hrubá a pevná. Protínáš něčí
obal, z těla vypouštíš sametové
kapky krve, biješ, biješ, vyt'ukáváš
andělská křídla na pokorném povrchu světa.
Biješ, biješ, tatere, vždyt' jsme povoláni k tomu,
abychom naplnili smyslem tento svět,
naplnili ho
barvami. Biješ, tetovači, tohle
čalounění, pod kterým jsou duše a nemoci –
tedy to, proč žijeme a za co umíráme.

Někdo vyprávěl, že ho postřelili
na kontrolním stanovišti,
ráno, v rukou měl zbraň, stalo se to náhodou –
nikdo nic nestačil pochopit.
Dali ho do masového hrobu – všechny je
tak pohřbívali.
Osobní věci předali jeho rodičům.
Jeho stav nikdo neměnil.

A po čase nějaká sketa
o tom určitě napíše hrdinské básně.
A po čase nějaká sketa
řekne, že by se o tom vůbec nemělo psát.

VYHLEDÁVAČ

Hledal jsem ji dlouho. Změnila své číslo,
opustila město, sociální sítě
nepoužívala. Její známí o ní
nic nevěděli, do kostela nechodila.
A pak mi napsala sama od sebe, o tom,
jak se má,
o stěhování, o nových okolnostech,
o zvykání si.

Napsala mi o svém bratrovi, myslím, že psala
především kvůli tomu, aby mi povyprávěla
o bratrovi, o jeho smrti.
Asi jsem nebyl jediný, komu o tom psala,
přinejmenším
nebyl jsem první. Příliš klidné bylo to její psaní.
Dostali je, psala, všechny najednou, jedinou
ranou. Pak se vrátili naši, chtěli posbírat
zabitě. To, co z nich
zbylo. Nejtěžší to bylo s nohama. Každý
by měl mít dvě nohy. Takže je skládali tak,
aby každý z nich měl dvě nohy, nejlépe
stejně velikosti.
Bratr dělal do muziky. Měl dobrou kytaru,
stále ji někomu půjčoval.
Co s ní mám dělat? ptala se mě.
Zkoušela jsem na ni hrát, pořezala jsem
si prsty.
Moc to bolelo. Pořád se to nehojí.

ALEXEJ SEVRUKHELSINSKÝ
SYNDROM

řikal, mohl by ses naučit rusky,
ale ne dřív, než uložíš
do karelských sněhů
tucet vojáků okupační armády
– takové věci můžou
mít vliv na tvé rozhodnutí
studovat cizí jazyky.

víš, zkušenost praví, že
mír s nima je docela možný,
ale až se po dvou vítězných
válkách
zmůžeš na sebevědomý úsměv,
kudlu v kapse stejně budeš
nosit otevřenou
– co kdyby?

alkohol může být dobrým spojencem
pouze když si ho dokážeš odepřít
a hlavně:
nikdy, slyšíš? nikdy
nevěř odborníkům
z Ústavu sv. Alexandra Něvského

KRLEŠ

Multikulturalismus selhal.
Feminismus selhal.
Demokracie selhala.
Sociální stát selhal.
Evropská unie selhala.
Vláda selhala.
Média selhala.
Úředníci selhali.

Elity selhaly.
Armáda selhala.
Pohraničníci selhali.
Odborové svazy selhaly.
Sekularismus selhal.
Beztřídní společnost selhala.
Environmentalismus selhal.

Prezident zatím drží.
Leč nebezpečně se kýve.

Bratři! Přimkněme k dubisku!
Putine, pomiluj ny!

MODERNÍ DIVADLO

(z technických důvodů je text redakčně zkrácen především o důsledné uvádění všech genderových identit; hashtagy, emotikony, anglicismy a pseudoanglicismy jsou nahrazeny konzervativními jazykovými prostředky, které zároveň vrací do původního textu interpunkci, větňou skladbu a podobné přežitky)

Lidi, znovu díky za přízeň, kterou věnujete mému blogu, a dneska pro vás mám vážně pecku!

Přestože díky naší rozvinuté technologické společnosti můžeme téměř všechny organizační či přípravné aktivity našeho nehierarchického divadelního ateliéru zajišťovat on-line, zachováváme tradici jednoho živého(sic!) tvůrčího mítinku měsíčně! Jsme holt umělci (...), a tedy zčásti bohémové (...), zčásti kacíři (...) a zčásti rebelové (...). Navíc nás propracovaný systém osobních kontrol, identifikace a kalibrace ochranných pomůcek chrání před možnými riziky.

Mítink se pokaždé koná v našem tvůrčím hubu nesoucím hrdé jméno filozofa Louise Althussera. Ten vznikl invenční přestavbou dřívějšího jeviště a sousedí s autorským inkubátorem Simone de Beauvoir. Pamatuji, jaké boje provázelo prosazení myšlenky, že oba prostory ponosou jména osobností, které nejsou přímo spojovány s divadelním prostředím. Vzpomínám si i na ubohou snahu dezinformátorů (už v našem kolektivu nejsou), tvrdících, že Althusser zardousil svou manželku, čímž chtěli zpochybnit náš výběr.

Kávu pijeme na našich setkáních jen fair trade, protože jsme fér.

Tvůrčí mítink začal už obligátně společným sledováním přímého přenosu jednání naší vlády. Chtěli jsme mít nové informace co nejdříve, abychom všechna vládní doporučení uvedli do praxe v co nejkratším ter-

mínu (bylo odhlasováno, že termín *nařízení* nebudeme používat, když má naše politické vedení naši spontánní loajalitu). Náš IT specialista tak byl schopen přenastavit čtečky QR kódů už na večerní představení a zajistit komfort a bezpečí všem našim divákům (...), samozřejmě s výjimkou těch, kteří představovali aktuální hrozbu. Trochu nás překvapilo, jak úzké části populace se aktuální pozitivní motivace týká, a snad i proto jsme vyhodnotili snahu ministryně vnitra konkretizovat povahu hrozby jako zbytečný luxus, který navíc nahlodává pouto vzájemné důvěry. Nicméně jsme pochopili, že tentokrát se omezení netýkají ani ideologických standardů, ani hygieny, nýbrž choulostivé oblasti evropské mírové strategie, a s takovými věcmi není žádná legrace.

Jak vidno, lidi moji, ohledně společenské odpovědnosti nejsme rozhodně pozadu. Nejenže se od doby, kdy byly vymýceny i poslední relikty divadla starého typu, naše představení proměnila v malé (či větší) oslavy naší divadelní komunity, kde neděláme rozdíly mezi účinkujícími a diváky (to už je dnes naprostou samozřejmostí), ale, a to se právě musím pochlubit, daří se nám společně vytvářet tzv. modely společenského ohrožení, ve kterých předjímáme možné hrozby a nežádoucí trendy, které by mohly negativně ovlivnit náladu ve společnosti, nebo dokonce její stabilitu. Tyto modely předkládáme odborníkům z nejrůznějších ministerstev či institucí a zároveň je konzultujeme s kolegy z ostatních uměleckých oborů, s nimiž se pokoušíme najít vhodná řešení těchto imaginárních problémů a společně také hledáme tvůrčí nástroje k jejich odvrácení.

Ale to fakt zabíhám. Když ale ono se děje tolik zajímavého...

Po svodkách z Netflixu, HBO a Disney Channelu a naší oblíbené „popravě hoaxů“ přišlo téma měsíce. Tentokrát jsme se společně ptali, zda je tu něco, co bychom mohli nadřadit základním principům, které zakládají naši společnost, kulturu a náš civilizační okruh. Rozhodli jsme se tuto výzvu, toto fundamentální téma zpracovat formou happeningu. Utvoříme kolem divadla živý řetěz, vylosování jedinci ho budou z vnější strany

S.d.Ch. během scénického čtení *Knihy Tutáč*

FOTO: ANNA ČERNÁ

ÍNONOSTI

obcházet a přesvědčovat jednotlivé „články“ argumenty z dezinformačních webů, aby porušili integritu našeho propojení. Happening nazveme Řetěz hodnot a bude se konat už příští úterý, víc na našich webovkách (nově přístup přes heslo generované funkčním kódem).

Závěr krásného setkání trochu zkalila zpráva o sebevraždě dramatického autora ze staré garnitury, bohužel jednoho z těch, kteří nepochopili potřebu nových přístupů k divadelní práci. Rychlé smíření se s jeho odchodem nám umožnil citát z dopisu na rozloučenou:

„...to, že po listopadu neskončili bolševici v kriminále, ale na lukrativních postech, jsem přežil díky domněnám, že budou strašit jenom v byznysu a vymřou. Navíc Havel slíbil, že tu primitivní kapitalismus nebude. Myslel taky, že všechno vyřeší nová generace, která nezažila totalitu. To se Vašek taky seknul. Místo toho vstali noví bojovníci a jen co obsadili vedoucí místa v podvyživený kultuře, začalo jít všechno do prdele.

Uchýlil jsem se do vnitřní emigrace, že to nějak doklepu. Když si ale jejich svazácký manýry začaly notovat s oficiální linií a tahle cenzorská a puritánská generace prosákla i na politickou scénou, skončila veškerá sranda i mimo kulturu. A jako třešnička na dortu přišel pandemonické ráj zodpovědnosti. Viděl jsem apartheid, ale dozvím se, že jde o rozumný a nezbytný opatření, vidím donašečství, jenže on je to správné občanské postoj. Nejde o názor, jenže jenom jeden z tebe dělá slušného člověka. Od té doby zažíváme všudypřítomnou šikanu, který říkají' vytváření bezpečného prostředí, a problém konkrétního bezpráví končí pro většinu čumících do telefonů dnem, kdy ho jeho původci v těch telefonech ukončí.

Měli jsme tenkrát tyhle zparchantělý štěňata utopit nebo umlátit v poštovním pytli o strom, jako to udělal s koťátky Hrabal v Kersku! Ted' už je pozdě... Podcenili jsme smrtící koktejl naivty a nenávisti, se kterým přišli naplnit svůj sen o lepším světě. Zamordovali princip, kterým se manifestuje veškerý umění, teda svobodu tvorby, bez mrknutí oka. Seru na to!“

Jak typické... zahořklost vůči mladé generaci, výhrůžky, pocit oběti, ztráta kontaktu s realitou, a dokonce odvolávání se na zvěrstvo nejvýraznějšího představitele dekadentního proudu hédonistického kryptomachismu v české literatuře druhé poloviny minulého století. Smutné...

Ale nebojte, zakončíme optimisticky!

Za a) dojdete všichni (s průchodnými kódy samo sebou!) na Řetěz hodnot. Ale hlavně, za b) už příští měsíc chystáme úplnou bombu! Do našeho divadelního workroomu zavítá německá instruktorka Marta Barbora Freisinn, aby nás seznámila s nejdůležitějšími principy takzvaného *dokonale rozptýleného divadla* (total verbreitetes Theater). Na její workshop se mohou přihlásit naprosto všichni, jedinou podmínkou je členství ve Svazu svobodných občanů Evropy. V Německu je toto členství naprostou samozřejmostí a spontánním projevem odpovědnosti, inteligence a pozitivního vztahu ke společnosti.

Lidi moji, jak já se tuze těším!
Takže srdce, empatii, respekt! Díky!

S.d.Ch.

MILOSLAV VOJTÍŠEK ALIAS S.D.CH. (*1970)
JE SPISOVATEL, DRAMATIK, SKLADATEL,
TEXTAŘ A LÍDR KAPELY RUCÉ NAŠÍ DORY.
JE DVOJNÁSOBNÝM LAUREÁTEM CENY
ALFRÉDA RADOKA ZA PŮVODNÍ HRY *ZÁTÍŠÍ
VE SLOVANU* (2012) A *DUCHOVNÍ SMRT
V BENÁTKÁCH* (2013), CENU FERDINANDA
VAŇKA OBDRŽEL ZA HRU *STRÁŽCE
PAMÁTNÍKU ANEB ZAPOMENUTÝ
JEDNOROŽEC* (2019), ZA KOMIKS *VARLÉN*
ZÍSKAL OBOROVÉ OCENĚNÍ MURIEL 2013.

ABC

- 1 ÚT 19.00** E. Thompson **NA ZLATÉM JEZEŘE**
- 2 ST 19.00** D. Drábek, D. Král, T. Belko **ELEFANTAZIE**
- 3 ČT 19.00** L. N. Tolstoj **VOJNA A MÍR**
- 4 PÁ 18.00** T. Kushner **ANDĚLĚ V AMERICE**
+ Lektorský úvod od 17.30
- 5 SO 19.00** M. Vačkář, O. Havelka **ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE**
- 6 NE 19.00** K. Huff **DEŠTIVÉ DNY** *Pronájem, Divadlo Ungelt*
- 7 PO 19.00** R. Sonogo, R. Giordano **VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM...**
+ Prohlídka zákulisí
- 8 ÚT 19.00** Ch. Chaplin **DIKTÁTOR**
Předplatitelé sk. V
- 9 ST 19.00** A. Miller **SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO**
- 10 ČT 19.00** W. Shakespeare **HAMLET**
- 11 PÁ 19.00** N. V. Gogol **REVIZOR**
- 13 NE 17.00** J. M. Barrie, D. Drábek **PETR PAN**
- 14 PO 19.00** Ondřej Havelka & Melody Makers:
SWING NYLONOVÉHO VĚKU *Pronájem*
- 15 ÚT 19.00** **TAXE ZASE OZVI**
Literární matiné na Malé scéně
- 16 ST 19.00** Á. Piazzolla, H. Ferrer **MARÍA DE BUENOS AIRES**
+ Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně
- 17 ČT 19.00** Á. Piazzolla, H. Ferrer **MARÍA DE BUENOS AIRES**
Předplatitelé sk. V
+ Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně
- 19 SO 15.00** P. Taussig **GALERIE OSOBNOSTÍ MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH – STELLA ZÁZVORKOVÁ**
Kronika MDP na Malé scéně
- 19.00** W. Russell **SHIRLEY VALENTINE**
+ Prohlídka zákulisí
- 21 PO 19.00** L. N. Tolstoj **VOJNA A MÍR**
- 22 ÚT 14.30** D. Drábek, D. Král, T. Belko **ELEFANTAZIE**
Klub mladých diváků
- 23 ST 19.00** M. Vačkář, O. Havelka **ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE**
- 24 ČT 19.00** E. Thompson **NA ZLATÉM JEZEŘE**
+ Prohlídka zákulisí
- 25 PÁ 19.00** W. Shakespeare **ROMEO A JULIE**
+ Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně
+ Titulky pro neslyšící
- 26 SO 14.00** J. M. Barrie, D. Drábek **PETR PAN**
- 27 NE 19.00** M. Vačkář, O. Havelka **ZLOČIN V POSÁZAVSKÉM PACIFIKU** *Pronájem*
- 28 PO 19.00** W. Shakespeare **HAMLET**
- 29 ÚT 19.00** D. Mamet **LISTOPAD** + Prohlídka zákulisí
- 30 ST 19.00** A. Miller **SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO**
- 31 ČT 19.00** W. Russell **SHIRLEY VALENTINE**

ROKOKO

- 3 ČT 19.00** D. Drábek **KANIBALKY 2: SOUMRAK STARCŮ**
+ Prohlídka zákulisí
- 4 PÁ 19.00** J. Havlíček **NEVIDITELNÝ**
Pro předplatitele a členy První řady za 120 Kč
- 12 SO 19.00** **PREMIÉRA** P. Weiss **MARAT + SADE**
- 16 ST 19.00** Z. Salivarová **HONZLOVÁ**
- 17 ČT 19.00** D. Drábek **KANIBALKY: SOUMRAK SAMCŮ**
- 18 PÁ 19.00** E. Kishon **ODDACÍ LIST**
+ Prohlídka zákulisí
- 19 SO 19.00** P. Weiss **MARAT + SADE**
- 20 NE 19.00** V. Mašková, P. Khek **ČAPEK**
- 21 PO 19.00** D. Drábek **KANIBALKY 2: SOUMRAK STARCŮ**
- 22 ÚT 19.00** Z. Salivarová **HONZLOVÁ**
+ Prohlídka zákulisí
- 23 ST 19.30** V. Mašková, P. Khek **ČAPEK**
- 24 ČT 19.00** L. Visconti **POSEDLOST**
- 25 PÁ 19.30** **ROZPUSTILÁ NOC – ANEB NOČNÍ ŽIVOT PRVNÍ REPUBLIKY**
Pronájem, Prague Rhythm Kings
- 26 SO 19.00** P. Löhle **PŘES ČÁRU**
- 27 NE 19.00** **DERNIÉRA** E. Albee **KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ?**
- 28 PO 15.00** V. Mašková, P. Khek **ČAPEK** *Klub mladých diváků*
- 29 ÚT 19.00** J. Suchý, F. Havlík **DR. JOHANN FAUST, PRAHA II., KARLOVO NÁM. 40**
- 30 ST 19.30** E. Kishon **ODDACÍ LIST**
+ Prohlídka zákulisí
- 31 ČT 19.00** P. Weiss **MARAT + SADE**

**AKTUÁLNÍ INFORMACE
O PROGRAMU NALEZNETE
NA [WWW.MESTSKADIVADLA
PRAZSKA.CZ](http://WWW.MESTSKADIVADLA
PRAZSKA.CZ)**

**ZMĚNA PROGRAMU
VYHRAZENA**

KOMEDIE

- 1 ÚT 19.30** J. Rázusová podle K. Vonneguta **GALAPÁGY**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 2 ST 19.30** J. Maksymov **TESLA**
+ Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky
- 3 ČT 19.30** S. Uhlová **HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE**
- 4 PÁ 19.30** **PRAŽSKÁ DERNIÉRA** P. Erbes, B. Jedinák, J. Tomšů, A. Vítvarová a spol. **PRODANÁ NEVĚSTA NA PRKNECH PROZATÍMNÍHO, STAVOVSKÉHO A NÁRODNÍHO DIVADLA V LETECH 1868 AŽ 2020**
- 14 PO 19.30** F. Grillparzer **SLÁVA A PÁD KRÁLE OTAKARA**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 16 ST 19.30** **PREMIÉRA** Š. Gajdoš, O. Novotný **VOLÁNÍ DIVOČINY/LONDON CALLING**
- 18 PÁ 13.00** L. Vagnerová **PANOPTIKUM**
Lenka Vagnerová & Company, Klub mladých diváků
- 19.30** L. Vagnerová **PANOPTIKUM**
Lenka Vagnerová & Company
- 19 SO 19.30** L. Vagnerová **LEŠANSKÉ JESLIČKY**
Lenka Vagnerová & Company
- 20 NE 19.30** D. Bowie, E. Walsh **LAZARUS**
- 21 PO 19.30** z básní sestavil J. Adámek **100 NEJKRÁSNEJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ**
- 22 ÚT 19.30** A. Ricaño **HOTEL GOOD LUCK**
- 24 ČT 10.00** podle A. Jiráska **HUSITSKÁ TRILOGIE (JAN HUS, JAN ŽIŽKA, JAN ROHÁČ)**
Pro školy
- 25 PÁ 19.30** K. Pavelka **DIGITÁLNÍ PODZEMÍ**
- 26 SO 19.30** W. Lotz **POLITICI**
- 27 NE 19.30** B. M. Koltès **ROBERTO ZUCCO**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 28 PO 19.30** L. Vagnerová **AMAZONKY**
Lenka Vagnerová & Company
- 29 ÚT 19.30** podle A. Jiráska **HUSITSKÁ TRILOGIE (JAN HUS, JAN ŽIŽKA, JAN ROHÁČ)**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 30 ST 19.30** Š. Gajdoš, O. Novotný **VOLÁNÍ DIVOČINY/LONDON CALLING**
- 31 ČT 19.30** **PRAŽSKÁ PREMIÉRA** J. Rudiš **ANŠLUS**
Stálý host Činoherní studio
- 21.00** **SEBE**
koncert ve foyer

3'22

GALAPÁGY

RÁZUSOVÁ PODLE K. VONNEGUTA
REŽIE: JÚLIA RÁZUSOVÁ

Divadelní esej o tvorbě, rozmnožování a evoluci. Na jednom talíři se setkává přírodovědec Charles Darwin, ironický spisovatel Kurt Vonnegut a postavy z jeho románu *Galapágy*. Z koho by se za milion let mohli vyvinout naši potomci? Ti roztomilí, chlupatí tvorové s malými mozky a zobáky, co se budou živit rybami, nebudou mít jména ani profese, ani ruce, ve kterých by drželi granáty, samopaly nebo nože.

KOMEDIE 1. 3. 19.30
8. 4. 19.30

MARÍA
DE BUENOS AIRES

ÁSTOR PIAZZOLLA,
HORACIO FERRER
REŽIE A CHOREOGRAFIE:
LENKA VAGNEROVÁ

María, dívka z předměstí Buenos Aires, se narodila „s kletbou na jazyku v den, kdy byl Pánbůh opilý“. María je vášnivou a nespoutanou postavou pohnutého osudu, ale zároveň i velkolepou alegorií atmosféry Buenos Aires a argentinského tanga. Vypjatý příběh Maríí balancuje mezi posvátným a světským, mísí se v něm kostel s bordelem, mše se svůdným tancem, modlitba s opileckým zpěvem a špínou zaplivaných pajzlů.

ABC 16. 3. 19.00
17. 3. 19.00

ABC

- 1 PÁ 19.00** E. Thompson **NA ZLATÉM JEZEŘE**
Předplatitelé sk. V
- 2 SO 17.00** J. M. Barrie, D. Drábek **PETR PAN**
- 3 NE 19.00** M. Vačkář, O. Havelka **SATURNIN**
Pronájem
- 4 PO 19.00** M. Vačkář, O. Havelka
ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE
- 6 ST 19.00** D. Drábek, D. Král, T. Belko **ELEFANTAZIE**
- 8 PÁ 19.00** S. Petruš **DYNASTIE HAVLŮ**
Literární matiné na Malé scéně
- 9 SO 19.00** E. Thompson **NA ZLATÉM JEZEŘE**
- 10 NE 19.00** **STAND-UP SHOW ŠTĚPÁNA KOZUBA**
Pronájem
- 11 PO 11.00** L. N. Tolstoj **VOJNA A MÍR**
Pro školy
- 19.00** R. Sonogo, R. Giordano
VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM...
- 12 ÚT 19.00** W. Shakespeare **HAMLET**
- 13 ST 19.00** W. Shakespeare **ROMEO A JULIE**
- 14 ČT 19.00** L. N. Tolstoj **VOJNA A MÍR**
- 15 PÁ 19.00** W. Russell **SHIRLEY VALENTINE**
- 16 SO 17.00** N. V. Gogol **REVIZOR**
- 18 PO 14.00** J. M. Barrie, D. Drábek **PETR PAN**
- 20 ST 19.00** Ch. Chaplin **DIKTÁTOR**
- 21 ČT 19.00** M. Vačkář, O. Havelka
ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE
- 22 PÁ 19.30** M. Vačkář, O. Havelka
ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE
- 23 SO 17.00** T. Kushner **ANDĚLÉ V AMERICE**
+ Lektorský úvod od 16.30 na Malé scéně
- 25 PO 19.00** W. Shakespeare **HAMLET**
- 26 ÚT 19.00** D. Mamet **LISTOPAD**
- 28 ČT 19.00** A. Miller **SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO**
- 29 PÁ 19.00** A. Miller **SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO**
- 30 SO 19.00** W. Russell **SHIRLEY VALENTINE**

ROKOKO

- 2 SO 19.00** V. Mašková, P. Khek **ČAPEK**
- 3 NE 19.00** **DERNIÉRA** V. Mašková, P. Khek **ČAPEK**
- 4 PO 19.00** L. Visconti **POSEDLOST**
- 9 SO 19.00** P. Weiss **MARAT + SADE**
- 11 PO 15.00** Z. Salivarová **HONZLOVÁ**
Klub mladých diváků
- 13 ST 19.00** Z. Salivarová **HONZLOVÁ**
- 15 PÁ 19.00** J. Suchý, F. Havlík
DR. JOHANN FAUST, PRAHA II.,
KARLOVO NÁM. 40
- 16 SO 19.00** E. Kishon **ODDACÍ LIST**
- 18 PO 19.00** P. Löhle **PŘES ČÁRU**
- 21 ČT 19.00** L. Visconti **POSEDLOST**
- 25 PO 19.00** E. Kishon **ODDACÍ LIST**
- 26 ÚT 19.30** D. Drábek **KANIBALKY 2: SOUMRAK STARCŮ**
- 27 ST 19.30** P. Weiss **MARAT + SADE**
- 28 ČT 19.30** D. Drábek **KANIBALKY: SOUMRAK SAMCŮ**
- 29 PÁ 19.00** **PŘEDPREMIÉRA** D. Drábek
HEREČKA SOBOTNÍ NOCI
- 30 SO 19.00** **PREMIÉRA** D. Drábek **HEREČKA SOBOTNÍ NOCI**

**AKTUÁLNÍ INFORMACE
O PROGRAMU NALEZNETE
NA [WWW.MESTSKADIVADLA
PRAZSKA.CZ](http://WWW.MESTSKADIVADLA
PRAZSKA.CZ)**

**ZMĚNA PROGRAMU
VYHRAZENA**

4'22

POSEDLOST
LUCHINO VISCONTI
REŽIE: JAKUB ŠMÍD

Temná psychologická love story na motivy románu Jamese M. Caina *Pošťák vždycky zvoní dvakrát*. Příběh o spalující vášni a nenávisti, milostném trojúhelníku, nevyslovitelné touze po životní změně, hledání ráje na zemi i temných stránkách lidského srdce. O lidech na okraji, jimž osud nerozdal šťastné karty, a tak se rozhodli vzít vše do svých rukou. Ale dokonalý zločin neexistuje. A strach je ten nejhorší trest. Dobro a zlo – kdo se v tom vyzná?

ROKOKO 4. 4. 19.00
 21. 4. 19.00

**ZÍTRA SWING
BUDE ZNÍTI VŠUDE**
**MARTIN VAČKÁŘ,
ONDŘEJ HAVELKA**
REŽIE: ONDŘEJ HAVELKA

Po válce se v Praze „vařil jazz“ na každém rohu. Gejblíci, bedly a veškerá mladá cháska tančili a byli přesvědčeni, že „tohle století bude americký a oni si ten svůj život užijou“. Do vlasti se vraceli lidé, co odešli před nacisty, jejich důvěřivé nadšení ze svobody nebralo konce. Doba však přála i spekulantům s nemovitostmi po Němcích a židovských rodinách. To je také příběh Matthewa O'Macka, který přijíždí z Ameriky, v Hyberské ulici koupí dům a v něm pro svého syna, nadějněho saxofonistu a kapelníka, otevře swingovou kavárnu...

ABC 4. 4. 19.00
 21. 4. 19.00
 22. 4. 19.30

KOMEDIE

- 1 PÁ 19.30** B. M. Koltès **ROBERTO ZUCCO**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 5 ÚT 19.30** z básní sestavil J. Adámek
100 NEJKRÁSNEJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ
- 6 ST 19.30** A. Ricaño **HOTEL GOOD LUCK**
- 7 ČT 15.00** J. Maksymov **TESLA**
Klub mladých diváků
- 8 PÁ 19.30** J. Rázusová podle K. Vonneguta **GALAPÁGY**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 9 SO 20.00** Š. Gajdoš, O. Novotný **VOLÁNÍ DIVOČINY**
- 10 NE 19.30** F. Grillparzer **SLÁVA A PÁD KRÁLE OTAKARA**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 12 ÚT 19.30** **PRAŽSKÁ PREMIÉRA**
A. P. Čechov **VÍŠŇOVÝ SAD**
Stálý host Činoherní studio
+ Lektorský úvod od 19.00
- 14 ČT 19.30** L. Vagnerová **PANOPTIKUM**
Lenka Vagnerová & Company
- 15 PÁ 19.30** L. Vagnerová **GOSSIP**
Lenka Vagnerová & Company
- 16 SO 19.30** L. Vagnerová **MAH HUNT**
Lenka Vagnerová & Company
- 18 PO 19.30** **DERNIÉRA** K. Pavelka **DIGITÁLNÍ PODZEMÍ**
- 19 ÚT 19.30** W. Lotz **POLITICI**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 20 ST 19.00** **HAPPENING TANEČNÍCH ŠKOL**
Pronájem
- 21 ČT 19.30** z básní sestavil J. Adámek
100 NEJKRÁSNEJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ
- 22 PÁ 19.30** podle A. Jirásky **HUSITSKÁ TRILOGIE**
(JAN HUS, JAN ŽIŽKA, JAN ROHÁČ)
+ Lektorský úvod od 19.00
- 23 SO 19.30** D. Bowie, E. Walsh **LAZARUS**
- 24 NE 19.30** D. Bowie, E. Walsh **LAZARUS**
- 25 PO 19.30** D. Bowie, E. Walsh **LAZARUS**
- 26 ÚT 19.30** J. Rázusová podle K. Vonneguta **GALAPÁGY**
+ Lektorský úvod od 19.00
- 27 ST 19.30** Š. Gajdoš, O. Novotný
VOLÁNÍ DIVOČINY/LONDON CALLING
- 28 ČT 10.00** Š. Gajdoš, O. Novotný
VOLÁNÍ DIVOČINY/LONDON CALLING
Pro školy
- 19.30** S. Uhlová **HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE**
- 29 PÁ 19.30** J. Maksymov **TESLA**
+ Anglické titulky
- 30 SO 19.30** B. M. Koltès **ROBERTO ZUCCO**

JANA BURIANOVÁ (*1960)

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SPONZORING MDP

JIZERA

Ačkoli jsem vzdušné znamení, mám odjakživa slabost pro vodu v každé podobě, ve které se v přírodě nachází. Je to asi tím, že jsem vyrostla v Pojizeří. Jizera je prudká, někdy zádumčivá, ale může být i nebezpečná, když se vylíje z břehů či tůň a zaplaví kraj. Prostě nejlepší letní osvěžení v Čechách je v Jizeře.

TAJEMNÝ DUNAJ

Pracovala jsem pět let na Slovensku, bydlela v Bratislavě a Dunaj mě uhranul. Podél řeky se dá dojet na kole až k nádherné galerii Danubiana. Sídílí na poloostrově a pohled na ni je monumentální – jak na mořském břehu. Pomocí Českého centra se zde, kromě jiných, uskutečnila výstava Jana Kaplíckého, které toto místo slušelo více než v Čechách. Bylo to pro mě rovněž setkání s nevšední osobností, kurátorkou Evou Jiříčnou.

HISTORICKÉ ROMÁNY

Díky *Noci literatury 2009* jsem objevila Miloše Urbana a po *Lordu Mor-dovi* jsem se ponořila do románu *Sedmikostelí*. Je to mystické a napínavé čtení, které vyprovokuje k procházkám po zmiňovaných místech v historické části Prahy. Když jsem letěla poprvé na Krétu, tak jsem objevila román Mary Renaultové *Býk přichází z moře*. Má nenapravitelná romantická duše se ráda toulá po světě i v čase.

LIDÉ A OBRAZY

V letech 1994–2002 byla manažerkou divadla Komedie v éře Michala Dočekala a Jana Nebeského, v období let 2005 a 2006 pracovala jako produkční v Rokoku (éra Tomáše Svobody a Thomase Zielinského). Nyní v MDP zajišťuje mezinárodní projekty a koprodukce – například s divadly v Berlíně, Athénách, Soluni, Norimberku, Drážďanech, Lublani, Záhřebu a Novém Sadu. Rovněž se podílí na přípravě společného projektu UTE (Unie evropských divadel). Administruje také granty a hledá partnery a sponzory divadla.

FOTO: JIŘÍ N. JELÍNEK

MILOŠ KOPTÁK

Miloše Koptáka jsem poznala jako ilustrátora pohádek Jána Uličianského, ale pak následovalo velké překvapení, jeho výstava temných a tajemných obrazů *Miroir Noir* a děsivých olejů *Erased Heads* (jako by je maloval někdo jiný!). Vždy mě potěší – a většinou i rozesmějí – jeho „praštěné“ a někdy trochu kontroverzní objekty, které vystavuje v Nitranské galerii. V Ústí nad Labem má nyní své objekty na dvou billboardech u Fakulty umění a designu UJEP.

MÉDITERRANÉE

Přítomnost u moře mě naplňuje štěstím. Miluji řecké ostrovy, jejich báje, přírodu, obyvatele, jídlo a sílu historie. Nejraději vždy cestuji místními spoji společně s domorodci. Při návštěvě antického divadla Kourion na Kypru jsem se vydala neznámou krajinou tušíc směr k další antické památce. V pravé poledne jen s kapkou vody a nepochopitelně klidná a šťastná jsem objevila Dům gladiátorů. Sedla jsem si na kamennou zídku kašny pro nymfy uprostřed nádvoří a věděla, že jsem tady správně.

SKLO

Za naše „rodinné stříbro“ považuji sklo. Jedním z pokračovatelů slavné dvojice Libenský a Brychtová je Zdeněk Lhotský, jenž mi učaroval svými skleněnými plastikami. Jeho sklářská dílna Studio Pelechov umí vytavit skleněné plastiky obřích rozměrů a již dlouhou dobu šíří slávu českých sklářů po světě. Nyní je asi nejznámější jeho *Sarkofág pro královnu*. Před časem jsem objevila z této dílny monumentální skleněný kříž v barrandovském kostele Krista Spasitele.

FOTO: PATRIK BORECKÝ

HUDBA A TANEC

K vážné hudbě mě přivedla moje maminka a hlavně „paní učitelka“ klavíru. Pokud mám možnost, tak ráda chodím do Rudolfiny či Smetanovy síně. Miluji spojení hudby s tancem a neznám nic erotičtějšího než Ravelovo *Boleto* v podání baletu Maurice Béjarta se sólistou Jorgem Donnem. Když je mi smutno, tak si pouštím arie z Mozartovy *Kouzelné flétny*. Nesmím zapomenout na dvě současné opery, které mě velmi nadchly – minimalistická opera Philipa Glasse *Pád domu Usherů* a operu Ivana Achera v esperantu *Sternenhoch*.

FOTO ARCHIV JANY BURIANOVÉ

VYCHUTNEJTE SI VRCHOLNÉ DÍLO NAŠEHO SKLEPMISTRA

PHANT

PINOTAGE RESERVE

@phant

www.houseofwine.eu
+420 774 401 600

Tom Stoppard: Hry II

Druhý svazek kompletního českého vydání Stoppardovy původní tvorby psané pro divadlo obsahuje osm her tohoto světoznámého dramatika českého původu, uvedených do roku 1989 (*Volný jako pták, Podle Magritta, Špinavé prádlo a Nová země, Skokani, EGHDF, Noc a den a Dvojitý agent, Umělec sestupující ze schodů*). Vydává Institut umění – Divadelní ústav v edici Divadelní hry.

e-shop: prospero.idu.cz

DRAMOX

Čapek
na Dramox.cz

Podmanivá lekce dějepisu. Poznejte důvěrně velké osobnosti a tragické události let 1935–1938.

ABC
MEDIEROKO
KOABCKON

+ DRAMOX = ❤️

ČEKÁME BĚTĚ
MATEŘSKA'
VRACÍM SE DO PRÁCE
PODMIKÁM
ROZVÁDÍME JE
SAMÍ S DĚTMI

Průvodce zákony
pro rodiče

ZDARMA

Přehledné, čtivé a srozumitelné shrnutí právních předpisů souvisejících s rodičovstvím.

Ke stažení ZDARMA na www.aperio.cz

Aperio Společnost pro zdravé rodičovství

VÝTVARNÉ TERITORIUM

KŘIŽOVATKY EROTIKY
A SPIRITUALITY

25. 2.—16. 6. 2022
V DIVADLE KOMEDIE

VÝSTAVA SOCH
KATEŘINY KOMM
A OBRAZŮ
MICHALA NAGYPÁLA

KATEŘINA KOMM (*1990) absolvovala pražskou Akademii výtvarných umění v sochařských ateliérech Jaroslava Róny, Jindřicha Zeithammela, Jana Hendrycha a Vojtěcha Míči. Od roku 2018 pracuje jako asistentka v Ateliéru figurální sochy a medaile AVU v Praze. Rozptyl autorčiny tvorby je široký, a to v několika rovinách. Vytváří miniaturní objekty a sošky, figury v životní velikosti i velkoformátové – mnohdy až architektonické, exteriérové – objekty. Využívá především přírodní a přirozenou barvu materiálů, jen tu a tam decentně použije písmo, symbol či ornament, který k sobě poutá o to větší pozornost. Nejčastějším tématem jejích plastik a skulptur je paměť. Jako inspiraci si pro mnohá svá díla vybírá archetypální a ikonické artefakty – tedy díla prověřená časem, díla starých mistrů, a to nejen evropských, ale i čínských či etruských. Tím popírá jakékoli kulturní a časové bariéry v umění a otevírá vnímatelům široké pole možností interpretace.

LENKA DOMBROVSKÁ

programová kurátorka divadla Komedie

KATEŘINA KOMM
MONSTRANCE (2021)

SÁDRA A PLÁTKOVÉ ZLATO